

ABD Halklarının Tarihi

Erinç Yeldan, 22Haziran 2005

“Amerika'nın Kurucu Ataları ve Devlet Başkanlarını merkez alarak yazılan bu ülkenin bütün tarih kitapları ... kriz zamanlarında bize bir kurtarıcı aramamız fikrini aşılırlar: Devrim krizi zamanında Kurucu Atalar; kölelik krizi zamanında Lincoln; Büyük Darboğaz'da Roosevelt; Vietnam-Watergate krizi sırasında ise Carter bulunmuştur. Arada bir gelen krizler arasında ise her şey yolundadır; normal yaşama dönmek bizim için yeterlidir. Bize en önemli yurttaşlık görevimizin, her dört yılda bir seçim sandığına giderek, kurtarıcılar arasında mali durumu iyi, beyaz, Anglosakson, zararsız kişiliği ve Ortodoks fikirleri olan iki erkektek birini seçmek olduğu öğretilir.”

Yukarıdaki alıntı, geçen haftadan beri elimden düşüremediğim bir kitaptan: *Amerika Birleşik Devletleri Halklarının Tarihi*, İmge Kitabevi, Nisan 2005. Kitabın yazarı Amerikalı radikal tarihçi Howard Zinn.

Boston Üniversitesi'nde onursal profesör olarak görev yapmakta olan Zinn, bu kitabında Kristof Kolomb'un kıtayı “keşfetmesinden” bu yana geçen sürede “öteki” Amerika'nın --hızla gelişen kapitalizmin acımasızca sömürdüğü işçilerin, topraklarına el konulan küçük çiftçilerin, ırk ayrımcılığına uğrayan zencilerin, emperyalist savaşılar karşı direnen kitlelerin, protest müziğinin, edebiyatın-- kısacası “Amerikan Halklarının” tarihini aktarıyor.

Yukarıdaki kısa alıntıya devam edersek:

“Fakat zaman zaman Amerikalılar bu durumu reddeder ve ayaklanırlar. Bu ayaklanmalar şimdiye dek hep denetim altında olmuştur. Amerikan sistemi dünya tarihinin denetim konusunda en yaratıcı sistemlerinden biridir. Doğal kaynaklar, yetenek ve işgücü konusunda bu kadar zengin olan bir ülkede sistem, yeterince refahı yeterince kişiye dağıtıp hoşnutsuzluğu sürekli sorun çıkaran bir azınlıkla sınırlandırabilir. Bu ülke o denli güçlü, o denli büyük ve bir çok vatandaşı için o denli rahatlatıcıdır ki aykırı olma özgürlüğünü hoşnutsuz küçük bir gruba bağışlayabilir”.

“Denetimlerini seçim sistemi, iş durumu, kilise, aile, okul, kitle iletişim araçları aracılığıyla daha karmaşık bir biçimde yayan bir başka ülke yoktur. Hiçbir ülke, muhalefeti reformlarla, insanları birbirinden ayırarak ve vatansever bir bağlılık yaratarak yatıştırırmada Amerika kadar başarılı olamaz. (Oysa)...Nüfusun yüzde biri ulusal refahın üçte birine sahiptir. Refahın geri kalanı, nüfusun geri kalan %99'unu birbirine düşürecek bir biçimde dağıtmıştır; küçük mülkiyet sahipleri hiçbir mülkü olmayanlara; siyahlar beyazlara; Amerika'da doğanlar, yabancı ülkelerde doğup Amerikan vatandaşı olanlara; entelektüeller ve profesyoneller, eğitilmemiş ve vasıfsızlara karşıdır bu ülkede. Bu gruplar birbirlerine karşı kin beslerler ve kendi aralarında öylesine bir öfke ve şiddetle savaşırlar ki, çok zengin bir ülkede artıkları paylaşan kişiler olarak ortak bir kaderi paylaştıklarını unuturlar.” (sf. 662)

Hollywood filmlerinin çiziktirdiği “Amerikan rüyasının” iç yüzünün bundan daha kısa ve net bir anlatımı olamazdı herhalde.

***

Pamukkale Üniversitesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölüm Başkanı Profesör Sevinç Sayan Özer’in duru ve akıcı çevirisi ile iktisadi tarih yazınımıza kazandırmış olduğu bu destansı eserin, özellikle yeni-emperyalizmin öncü hegemonik gücünü yakından tanımak açısından önemli bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Sevinç hocanın kalemine sağlık.